

LIEFDE VOOR
Dahlia's

KATJA STARING - LINDA VAN DER SLOT - MARLIES WEIJERS

TERRA

Inhoud

Voorwoord	9
Introductie	11
Historie	19
De kwekerij	41
Kleuren en vormen	69
Tuinieren	171
Vind je favoriet	209

Dahlia olala...

Ze heeft iets bijzonders. Ze heeft de X-factor. Ze is een excentrieke diva, maar ook een wiskundig wonder. De dahlia, olala, dat is een bloem die in het oog springt. Ze heeft duizenden gezichten en evenzovele gedaantes. Ze toont zich in talloze kleuren, in excentrieke vormen. En wat is ze gul. Maandenlang geeft ze alles wat ze heeft!

Hoe kan het dat de dahlia lange tijd uit de gratie was en nu ineens helemaal terug is? Ooit hadden oude volkstuiniers de bloem in keurige rijtjes naast de bloemkool, spruiten en wortelen staan. Misschien hadden de bloemen daarom een wat burgerlijk imago. Maar met de opkomst van de kleinschalige *farmer florists*, die over de hele wereld ambachtelijk bloemen telen en hun prachtteelt delen op sociale media, heeft de bloem het cachet gekregen dat ze verdient.

Gelukkig zijn al die jaren uitvinders, telers en liefhebbers de dahlia blijven aanbidden. Ze hebben haar veredeld en zo zijn er stilletjes duizenden nieuwe soorten bijgekomen. Kleine pompons, kolossale schotels, wufte cactussen en ingetogen sterren.

Wij zijn dahliafans en we nemen je mee in onze wereld van de Nederlandse dahlia.

'DE DAHLIA, DIE BRENGT GELUK, IK KAN HET WETEN'

MARLIES

'Tijdens mijn studie ontmoette ik Hubert bij het uitgaan met vriendinnen in Noordwijk aan Zee, de gezellige badplaats waar ik opgroeide. Een leuke jongen hoor, maar ik had geen enkel idee wat het betekent om een relatie met een dahliakweker te hebben. Na een tijdje gingen we 's avonds steeds vaker samen naar de veiling om de bloemen te brengen die hij overdag had gesneden. Ik ontdekte al snel wat het runnen van een kwekerij inhoudt; je bent altijd bezig. Maar ik zag ook dat het zoveel moois biedt. Een gevoel van vrijheid, werken in de buitenlucht, de diversiteit van de seizoenen en als kers op de taart de hele zomer de mooiste bloemen op het veld. Ik haal graag verse bloemen in huis, soms een grote gemengde bos en een andere keer pluk ik verschillende vormen en kleuren voor in mijn vaasjesverzameling. Ik word er altijd blij van.

Inmiddels is mijn eerste kennismaking met het leven op de kwekerij heel wat jaren geleden en de passie voor dahlia's is alleen maar gegroeid. Wat zijn ze mooi, lief, spannend... en wat is het leuk dat mijn schoolvriendin Linda en ik een paar jaar geleden ons eigen FAM Flower Farmavontuur zijn begonnen. We delen dagelijks onze kleurrijke bloemen met liefhebbers over de hele wereld via sociale media, vinden het heerlijk om te fotograferen, we ontmoeten de leukste bezoekers en we volgen met veel plezier ieders enthousiaste verhalen.

De dahlia heeft mijn leven verrijkt. Door het maken van dit boek wil ik graag mijn passie delen en laten zien en voelen hoe veelzijdig en bijzonder dahlia's zijn. Misschien ontmoet ik je binnenkort een keer online, of bij ons op het veld, kun je straks niet wachten tot het voorjaar is om zelf een paar knollen te planten, ontdek je nog meer mooie soorten voor in je eigen huis en tuin, of vind je nieuwe tips. Blader door dit boek en word meteen een stukje gelukkiger, want de dahlia, die brengt geluk. Ik kan het weten.'

Marlies (links) en
Linda (rechts).

Ook in Australië, Nieuw-Zeeland, Japan, België, Polen, Duitsland, Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Canada en de VS worden dahlia's gekweekt en veredeld. 'Als je kijkt naar het stamboek van dahlia's uit 1915, dan ontdek je dat al die kwekers in al die jaren enorm zijn opgeschoten met de veredeling. De stelen zijn bijvoorbeeld steviger en de bloemen veel regelmatiger,' aldus Johan.

Smaak speelt geen rol

Bij nieuw aangeboden dahlia's is het de taak van de taxonoom te letten op gebruikswaarde. Smaak speelt geen rol. 'Een plant wordt eerst bij ons in een proeftuin gezet. Zeker één seizoen bekijken we of de bloemen allemaal gelijk blijven qua vorm, symmetrie en kleur. Verder bestuderen we hoe stabiel de plant is en, natuurlijk, of die dahlia écht anders is dan rassen die we al kennen. Daar buigt zich ook nog een commissie van deskundigen over.'

De taxonoom houdt zich verder bezig met de naamgeving van bloemen. Johan: 'Bloemnamen zijn bedoeld voor makkelijke communicatie in de handel, zodat iedereen het over de juiste soort heeft. Wij verzinnen de namen niet hoor, dat doen de dahliatelers, die geven hun bloemen de gekste namen. Soms houden we die aan, soms gedeeltelijk, soms moet er wat anders worden bedacht. Wij keuren een naam goed nadat we deze hebben getoetst aan de internationale regels. Uiteindelijk beslissen wij onder welke naam een dahlia wordt geregistreerd. De naam mag niet al bestaan, niet misleidend zijn, geen botanisch Latijn bevatten en moet ook zeker niet te lang zijn.'

Dahliatip van Johan

'Eén dahlia in een vaas is soms al genoeg. En als je als restauranthouder tien planten in de tuin zet, kun je elke tafel maandenlang voorzien van verse bloemen.'

Deze bloem vertoont een mutatiefout, er komen weer 'oude genen' tevoorschijn. Dit exemplaar wordt daarom verwijderd uit het veld.

'DAHLIATELERS
GEVEN
HUN NIEUWE
BLOEMEN
DE GEKSTE
NAMEN'

Nederlandse dahlia's en hun veredelaars

Ambition	- Jan Ballego en zonen
Bishop (serie)	- Maarten van der Linden
Bocherell	- Arie Koot
Café au Lait	- Daniël Bruidgom
Café au Lait Rosé	- Maarten van der Linden
Cantiflora	- Arie Koot
Cornel	- Cor Geerlings (een samensmelting en de naam van zijn vrouw Nel)
Doris Day	- C.S. Weijers
Gallery (serie)	- Aad Verwer
Happy Single (serie)	- Aad Verwer
Jomanda	- Cor Geerlings
Karma (serie)	- Aad Verwer
Miracle Princess	- Arie Koot
Park Princess	- Maarse
Tyrell	- Arie Koot

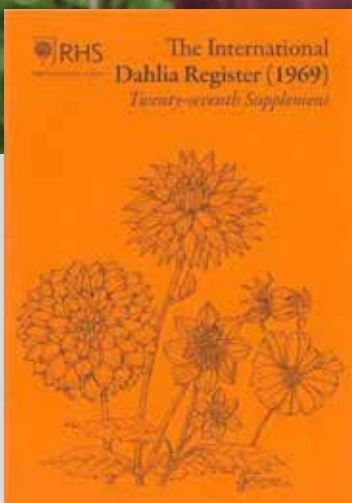
Bij duizenden

Vanaf de 19e eeuw heetten de verschillende cultivars in elk land, soms ook per bedrijf, weer anders. Dat werd nogal verwarrend in de internationale handel. Daarom besloten kwekers in de jaren zestig wereldwijd hetzelfde systeem te gebruiken. In 1969 verscheen het internationale register van dahlia-namen van de Royal Horticultural Society in Groot-Brittannië. Dit is nog altijd de centrale registrerende autoriteit voor de hele wereld op het gebied van dahlia's.

In dat eerste register stonden ongeveer 14.000 cultivars beschreven. Jaarlijks worden er ongeveer 100 tot 150 nieuwe toegevoegd in een supplement. In de loop

der jaren kwamen er dus duizenden namen bij. Het register bevat inmiddels meer dan 62.000 cultivarnamen, maar er is ook nog een lijst met namen van vele niet-geregistreerde cultivars...

Veel bloemtelende landen voeren ook een eigen nationale dahlia-collectie. In de loop der tijd hebben taxonomen de wilde soorten van de hybriden gescheiden, zoals de Amerikaanse professor Paul D. Sørensen, een belangrijke naam in het wereldwijde onderzoek naar dahlia's. Nog steeds vinden Mexicaanse botanici nieuwe wilde soorten in afgelegen gebieden van hun land. Er zijn er nu in totaal 43 bekend.

DIY

Bloemenkroon

Haal de romantische hippie in jezelf naar boven en zet een bloemenkroon op je hoofd. Die is heel makkelijk te maken met het juiste materiaal. Leuk om samen te maken tijdens een feestje, voor je bruidsoutfit of zomaar, als je zin hebt om jezelf te versieren.

Nodig:

- Meetlint.
- Wat dikker ijzerdraad.
- Kniptang voor ijzerdraad.
- Bloementape in een kleur naar wens.
- Verse, stevige dahlia's met een stukje steel. Varieer met kleuren en het formaat van de bloemen.
- Gebruik eventueel nog wat stevig plantgroen of graspluimen voor een natuurlijke uitstraling.
- Linten.

Zo maak je de kroon:

- Meet je hoofdomtrek.
- Maak een stevige basiskroon door het ijzerdraad twee tot drie keer rond te buigen in een cirkel, ietsje groter dan je hoofdomtrek.
- Omwikkel deze ijzerdraadkroon met bloementape. Knip er een opening in en werk de uiteinden af met een stukje tape. Voor een eenvoudige versie zonder linten (zie foto) kun je het frame ook heel laten.
- Bedenk hoe je de bloemen wilt plaatsen, leg ze in die volgorde neer.
- Wikkel de bloemen per stuk aan hun steeltje vast met bloementape. Overlap steeds de vorige steel. Zo wikkel je door.
- Maak aan de uiteinden linten vast. Daarmee strik je de kroon op je hoofd vast, zodat hij als gegoten zit.

2

1

4

3

7

5

6

8

MET
LICHTE
KLEUREN
MAAK JE
EEN
DELICATE
MIX

ENGELACHTIG

Wit is een spirituele kleur. Die staat voor verlichting en contact met het hogere. In veel culturen worden witte bloemen gebruikt tijdens de rouwperiode, zoals in Griekenland en China. In andere landen staan witte en lichte bloemen juist voor maagdelijkheid, reinheid, onschuld en trouw, dus daar worden ze veel in bruidsboeketten gebruikt. Wit staat ook voor eenvoud en rust, en wordt daarom graag in minimalistische interieurs toegepast. Dahlia's in wit, crème en pastel zijn verfijnd en klassiek. Je kunt met deze lichte kleuren delicate combinaties maken. Ook doen ze het goed met een donkere tint als tegenhanger.

1. Ferncliff Illusion
2. My Love
3. Café au Lait
4. White Onesta
5. Maya
6. Lady Liberty
7. Pink Magic
8. Diana's Memory
9. Shiloh Noelle

- 1. Felida Solar Flare
- 2. Mirella
- 3. Nicholas
- 4. Neon Splendor
- 5. Jowey Linda
- 6. Parkland Glory
- 7. Garden Jubilee
- 8. Sunshine
- 9. Mirella

Natasja Sadi

**Bloemkunstenaar,
fotograaf en auteur**

@cakeatelieramsterdam
#amsterdam #delftblue
#sugarflowers

De bloempatissier

‘MIJN INSPIRATIE HAAL IK BIJ OUDE HOLLANDSE MEESTERS’

Als je een bloem van Natasja Sadi ziet, geloof je nooit dat die van suiker is gemaakt. De Amsterdamse kunstenaar maakt levensechte eetbare bloemen voor bruidstaarten en feestelijke gelegenheden voor klanten wereldwijd. Dahlia's behoren tot haar favorieten, al kosten die soms meer dan een dag om te maken, met die talloze blaadjes.

Enkele jaren geleden besloot Natasja een sabbatical te nemen. Ze runde al tijden een goedlopende bruidsjurkenzaak, maar wilde wat anders. Ze bleef wel in dezelfde branche, ze ging experimenteren met suikerbloemen voor bruidstaarten. Eigenlijk simpelweg nadat ze voor haar dochtertje een met bloemen versierde verjaardagstaart maakte, die veel lof oogstte. Dat was de start van haar Cake Atelier Amsterdam. ‘Ik besloot dat jaar heerlijk te gaan spelen met allerlei technieken, maar had ook het gevoel dat ik moest presteren, dus stilgezeten heb ik zeker niet. Ik ben autodidact, heb alles zelf uitgevonden. En steeds de lat hoger gelegd, soms was ik dag en nacht bezig. Nu heb ik het niveau bereikt waarop ik alles kan maken wat ik zie.’ Inmiddels weten klanten over de hele wereld haar te vinden en geeft Natasja ook les en lezingen over haar vak.

Voortrekken

In sommige tuinen wonen veel slakken en het spijtige van die nuttige beestjes is: ze eten direct de opkomende jonge scheutjes van een dahlia op. Begrijpelijk, want dat is heerlijk sappig groen, maar zo komt een plant nooit tot groei.

Een truc is de planten binnen alvast 'voor te trekken'. Zet halverwege april elke knol in een pot met tuinaarde en laat de planten vast opgroeien. Ze zijn dan moeilijker volledig op te vreten als je ze in mei in de tuin zet. Bijkomend voordeel: je planten bloeien eerder, omdat ze al flink zijn opgeschoten.

Knollen in de grond

Zet de dahliaknol er met de knolpuntjes naar beneden in. Hou de oude steel boven en zet de knol niet te diep, zodat de warmte van de zon er goed bij kan. Na het planten moet je ervoor zorgen dat de grond licht vochtig blijft.

Combineer dahlia's in je tuin met bonte eenjarige plukbloemen zoals jufferje-in-het-groen (*Nigella*), basilicum 'Spice Boys Ararat', bekermalva, bonte salie, cosmea, duifkruid (*Scabiosa*), zinnia en het enkelbloemig afrikaantje (*Tagetes patula* 'Linnaeus').

Groeien en bloeien

DE PLANTHANDLEIDING

MEI

Knollen erin: het juiste moment

Dahlia's kunnen niet tegen vorst. Vandaar dat je met buiten planten moet wachten tot het 's nachts niet meer vriest. In Nederland noemen we dat cruciale moment 'Ijsheiligen', naar de heiligen die op deze dagen van medio mei worden geëerd in de katholieke kerk.

In de Duitse taal wordt de uitdrukking *Pflanze nie vor der kalten Sophie* gebezigd. Daar wordt de datum 15 mei 'Koude Sophie' genoemd, naar de beschermvrouwe tegen de nachtvorst. Er werden eeuwen geleden rond die dag ook wel vuren gestookt om dit bijzondere moment te vieren. Blijf wel de weersvoorspellingen volgen, want het kan voorkomen, zoals in 2019, dat na Ijsheiligen de nachtvorst alsnog toeslaat.

De beste plek

Dahlia's kun je toepassen in een pluktuin, in een speciaal dahliabed, in een border gemengd tussen vaste planten, of in potten. Het liefst zet je ze op een beschutte zonnige plaats.

Op een te schaduwrijke plek gaan de planten reiken naar de zon, waardoor ze hoger groeien en dus slapper worden en ook meer blad dan bloemen aanmaken. Dahlia's houden ook van droge voeten, dus een plek die heel vochtig is, kun je beter mijden. Als een knol meer dan 24 uur in natte grond staat, sterven de haarwortels af en kunnen ze geen water meer opnemen. De knol sterft dan af en rot weg.

Het beste is om dahlia's niet jaren achter elkaar op exact dezelfde plek neer te zetten. Afwisselen houdt de bodem en de knollen gezond. Bedenk waar je in de tuin bloemen wilt hebben en rouleer daar jaarlijks of in elk geval om de drie jaar met dahlia's en bonte eenjarige bloemen (zie lijstje) in dezelfde tinten. Dat maakt ook je tuin elk jaar weer spannend en nieuw.

Tools

Een gat graven voor de knol kan met allerlei gereedschap. Een handige tool is de grondboor. Daarmee maak je heel makkelijk met weinig kracht een plantgat. Verder heb je tijdens het groei- en bloeiseizoen nodig:

- Scherp mesje of scherpe tuinschaar
- Bamboestokken of ander steunmateriaal
- Binddraad
- Emmer water voor plukbloemen

Plantdiepte en -afstand

Dahliaknollen kun je het beste ondiep planten, zodat de wortels de zonnewarmte door de aarde voelen.

Je mag dahlia's vrij dicht op elkaar planten, als je dat wilt. Dan krijg je een vollere totaalbos. In een border kun je bijvoorbeeld drie knollen van dezelfde soort naast elkaar zetten, afhankelijk van de te verwachten grootte van de plant houd je dan 30 tot 50 centimeter afstand.

Stokken en steunen

Eind augustus kunnen de dahliaplanten tot flinke struiken zijn uitgegroeid. Die hogere soorten hebben een steuntje nodig, anders vallen ze om bij regen en wind, of door hun gewicht.

Het simpelst is een bamboestok die je al diep en stevig in de grond zet, voordat je de knol plant. Deze volgorde is belangrijk, omdat je anders later met zo'n stok de knol per ongeluk kunt doorboren. Met tuintouw of rubber draad bind je de plant gedurende het seizoen steeds wat op.

Als je veel dahlia's hebt, is dat opbinden best een gedoe. Je kunt dan kiezen voor wielvormige ringen die je over een bamboestok schuift, of je plaatst twee metalen u-beugels tegenover elkaar. De dahlia groeit daar dan grotendeels in. Ook effectief en arbeidsbesparend zijn soepele plastic steunnetten die je

DAHLIA'S OM UIT TE ZOEKEN

Wat je ook uitzoekt, elke combinatie is mooi. Gebruik dit overzicht voor het vinden van de dahliaplanten van jouw smaak. Op onze website www.famflowerfarm.nl kun je in de dahlialist selecteren op hoogte, bloemgrootte en -tint. Ook kun je er de soorten voor potten en je pluktuin handig mee uitzoeken. Succes met kiezen ;-)

Advance
XL 110 cm

Bahama Mama
M 100 cm ✂

Belle of Barmera
XL 95 cm

Big Brother
XL 90 cm

Bitsy
M 40 cm 🍷

Black Narcissus
L 90 cm ✂

Bluetiful
M 80 cm ✂

Bocherell
M 90 cm ✂

Bodacious
XL 90 cm

Bumble Rumble
M 90 cm

Cabana Banana
L 90 cm ✂

Cafe au Lait
XL 100 cm ✂

Bloemgrootte

S < 90 mm

M 100-140 mm

L 150-190 mm

XL 200-240 mm (dinnerplate)

XXL >250 mm (dinnerplate)

Legenda

✂ Pluktuin

🌿 Potten

80 Hoogte

Caproz Josephine
L 80 cm

Caproz Pizzazz
M 90 cm ✂

Chick a Dee
S 80 cm ✂

Copperboy
S 80 cm ✂ 🌿

Cranberry Classic
M 90 cm ✂

Dad's Favorite
M 90 cm

Dahlegria Tricolore
M 55 cm 🌿

Dahlegria White
M 55 cm 🌿

Diana's Memory
M 70 cm ✂ 🌿

Diva
M 100 cm ✂

Embassy
M 90 cm ✂

Fairway Pilot
XL 70 cm 🌿